

Malmö högskola
Lärarytbildningen
Barn Unga Samhälle

Examensarbete
10 poäng

Doping - ett samhällsproblem?

Doping – a menace to society?

John
Nilsson

Lärarexamen 140p
Barn- och ungdomsvetenskap
Vårterminen 2007

Examinator: Jutta Balldin

Handledare: Caroline Ljungberg

Abstract

Doping - ett samhällsproblem?

Doping - a menace to society?

John Nilsson

Min vilja har varit att undersöka attityden till dopingmedel i det svenska samhället och då i synnerhet inom gymkulturen. Med ett nytt globalt och massmedialt klimat som medfört ett snabbare informationsutbyte och sociala förändringar kan människors attityder och moraliska ställningstaganden förändras i en allt större takt. Vilket kan leda till nya vanor och beteendemönster. Studieresultaten är grundade på den enkät jag skickade ut till femhundra slumpvis utvalda personer på tidskriften Bodys hemsida, samt den litteraturstudie som är fundamentet i min teoribakgrund.

Resultaten av studien visar att det är lätt att få tag på dopingmedel i Sverige och att de är flitigt förekommande i gymkulturen av idag. Vidare finns det en hel del människor som är beredda att prova på dopingmedel oavsett bieffekterna. I ljuset av studieresultaten hävdar jag att det skulle ligga i samhällets intresse att upplysa dess skolungdomar om farorna med dopingmedel.

Nyckelord: attityd, dopingmedel, gymkultur, Sverige

Förord

Jag vill tacka alla lärarna på lärarutbildningen i Malmö för ett trevligt bemötande i en härlig humanistisk anda. Tack även till de respondenter som tog sig tiden till att besvara de frågor jag ställde till dem.

Innehållsförteckning

1. Introduktion	7
1.1 Syfte och frågeställningar	8
1.2 Teoretiska utgångspunkter	9
1.3 Metod och material	10
1.4 Disposition	10
2. Teoribakgrund	11
2.1 Begreppsdefinitioner	11
2.2 Nya sociala förutsättningar	12
2.3 Dopingens effekter	14
2.4 Biverkningar	15
2.5 Utseendefixering	15
2.6 Våldsbrott	16
2.7 Tillgång	17
3. Tillvägagångssätt och empirisk studie	18
3.1 Metodval	18
3.2 Urval och undersökningsgrupp	19
3.3 Genomförande	19
3.4 Forskningsetiska överväganden	20
3.5 Presentation av empiriskt material	21
3.6 Analysbeskrivning	25
4. Analys	25
4.1 Förekomst av dopingmedel bland människor intresserade av träning och gymkultur	25
4.2 Sociala förutsättningar och attityder gentemot dopingmedel.	26
4.3 Sammanfattning och slutsatser	27
5. Diskussion och kritisk reflektion	29
6. Referenser	32

1. Introduktion

Denna uppsats behandlar ämnet doping. Jag har länge misstänkt att samhällsbilden av doping som förekommande endast på de elitidrottande arenorna är falsk och att det i själva verket är gemene man som är den största brukaren. Denna bild har jag fått genom mina interaktioner och iakttagelser av människor i mitt dagliga leverne. Om gemene man är den största brukaren måste ju också syftet med dopingen ha skiftat fokus, från tävlingsarenorna där tävlingsresultat och hög yttre stimuli i form av pengar varit bidragande faktorer till den förekommande dopingen, till något annat? Om den enskilde civila människan är den största brukaren har det då också blivit mindre moraliskt förkastligt att använda sig av dopingmedel i samhället?

Syftet med denna uppsats är inte i första hand menad att fråga varför och i vilket syfte människor dopar sig, utan att belysa människors attityd gentemot doping och skapa en uppfattning om hur människor tänker och resonerar kring användandet av dopingmedel. Samtidigt vill jag skapa mig en bild om bruket av dopingmedel och finna resonemang om varför de är så intressanta för gemene man. Jag ser en stor fara i att användandet av doping sprider ut sig, både för den missbrukande individen och för samhället i stort. Individen kan drabbas av svåra biverkningar och samhället får hantera det faktum att flera dopingsmissbrukare kan leda till flera våldsbrott. Detta riskerar att bli ett omfattande samhällsproblem där våra ungdomar är en lättpåverkad grupp som behöver skydd och ökad kunskap i ämnet för att förebygga eventuella personliga tragedier.

Skolan spelar en viktig roll i kampen mot droger. Det finns inte något annat forum än skolan, som har större möjlighet att öva inflytande över barn och ungdomars attityd och inställning till droger. På vems ansvar ligger det då att informera eleverna om riskerna med olika droger, exempelvis dopingmedel?

Enligt (Lpo 94) är det rektorn på respektive skola som bär ansvaret för att ämnesövergripande kunskapsområden integreras i undervisningen, däribland riskerna med alkohol, tobak och andra droger.

Samma uppfattning som jag har angående dopingproblematiken delar jag också med sjuksköterskorna på dopingjouren som under de fem senaste åren sett en markant ökning av användningen av anabola steroider. Dopingjouren meddelar till exempel att antalet missbrukare som är 20 år gamla och själv hört av sig till dopingjouren angående sina problem, har ökat med mer än 300 % under perioden 1999-2004. För att beskriva hur allvarlig situationen är använder sig dopingjouren av uttryck som: ”det största folkhälsoproblemet någonsin” och ”tickande bomb”. Dopingjouren oroas också över att den vitt spridda bild av dopinganvändaren som professionell bodybuilder eller elitidrottare naglat sig fast i allmänhetens och beslutfattarnas sinne. Detta leder till att problemen relaterade till doping inte får tillräckligt med uppmärksamhet (<http://www.dopingjouren.se/pdf-filer/0602-artikel-doping.pdf> 2006-11-08).

Dopingjouren beskriver situationen med schablonbilden av bodybuilders och andra elitidrottare, som de huvudsakliga användarna av doping som ett hinder i bekämpningen av den samma. På något sätt måste något initiativ tagas för att krossa denna naiva och felaktiga bild av dopinganvändaren i Sverige. I Hansson (2005) går det att läsa att endast 10 % av de tillgängliga dopingmedlen i Sverige används av tävlingsutövare. Kroppsbyggare, dörrvakter, gängmedlemmar, kriminella och människor som vill bli vackrare är de stora brukarna av dopingmedel. Kriminella använder sig av dopingmedel för att bli starka, aggressiva och mindre empatiska och på så vis utföra sina gärningar mera effektivt.

Vidare beskrivs samma bild i friskispresen. Det har aldrig funnits så mycket dopningspreparat i Sverige som det finns i dag. De flesta missbrukare är gymkillar som vill bygga muskler och få ”fina kroppar”. Sedan finns det de som tar dopingmedel för själva drogeffekten, för att bli aggressiva. Den minsta gruppen missbrukare är elitidrottarna som tar preparatet för att prestera bättre (<http://www.friskispresen.org/fp4-06/html/dopning.html>, 2006-11-08).

1.1 Syfte och frågeställningar

Syftet med uppsatsen är att belysa människors inställning till användande av dopingmedel i Sverige, i synnerhet anabola androgena steroider. Frågeställningarna som jag ämnar att finna svar på är:

Vilka är dopingens effekter?

Förekommer de dopingmedel bland människor, som är intresserade av träning och gymkultur?

Hur kan en ökad användning av dopingmedel förstås och förklaras i relation till samhällsförändringar?

1.2 Teoretiska utgångspunkter

För att beskriva och synliggöra dopingmedelsituationen i Sverige har jag i min teoribakgrund identifierat de faktorer som jag anser har en avgörande roll i hur utvecklingen av dopinganvändandet i Sverige fortlöper. Det första avsnittet handlar om samhällets förändrade sociala förutsättningar vilka möjliggör en förändring i människors förhållningssätt till dopingmedel. Vidare beskrivs dopingens fysiska effekter vilka kan förklara varför det för vissa individer kan vara lockande att konsumera dopingmedel. Den tredje delen behandlar dopingens bieffekter. En väldigt viktig del där det redogörs om farorna med dopingmedel. Det fjärde avsnittet i detta teoriblock kastar en del ljus över utseendefixeringen i dagens samhälle och den roll den spelar i dopingmedelskonsumtionen. Dopingmedlens förmåga att utlösa våld och tillgången av dem i Sverige behandlas också i teoribakgrunden.

Jag har i teoribakgrunden använt mig av en del källor som vissa skulle kalla "ovetenskapliga". Jag kallar de ovetenskapliga för att informationen i dessa artiklar inte är inhämtade på ett vetenskapligt tillfredställande sätt. Jag anser dock att de är relevanta i sammanhanget och påvisar en bild av samhället som är trovärdig. De är relevanta för de är fragment av det samhälle vi lever i. Exempelvis är inte Friskispressen, Metro eller Svenska Dagbladet vetenskapliga i sin nyhetsrapportering, men deras resonemang är inte tagna ur luften utan beskriver en bild som någon upplevt och blir därmed ett fragment av verkligheten. Dessa fragment är med och skapar bilden av doping i samhället och är därför viktiga att lyfta fram. Det jag menar är att det har forskats väldigt lite om doping utanför idrotten, så för att kunna beskriva bilden av doping i Sverige måste jag även leta på andra ställen än i vetenskapliga studier för att kunna identifiera den.

1.3 Metod och material

För att genomföra en undersökning angående attityder till doping i Sverige, anser jag att en studie baserat på hela befolkningen som målgrupp skulle bli en för stor uppgift för mig att hantera och därför tänkte jag inledningsvis lägga ut ett antal frågor på ett Internetforum tillhörande tidskriften Body. Jag accepterar det faktum att ett Internetforum är en plats där jag inte till hundra procent kan vara säker på att respondenten uppfyller de krav som jag hoppas att denne ska uppfylla, nämligen att vara intresserad av gymkultur och fysisk träning, men tidskriften Bodys målgrupp är enligt de själva ”för människor som tränar hårt”. Bodys forum har mer än tio tusen medlemmar och utgör därför en bred undersökningsbas. Efter lite efterforskning framkommer det dock att det är förbjudet att diskutera dopingfrågor på forumet, vilket jag finner märkligt då det inte är ett lagbrott att diskutera brottsliga saker, samt att ämnet doping behöver lyftas fram i ljuset och verkligen diskuteras. Särskilt på ett forum som har medlemmar som ständigt rör sig i miljöer där det förmodligen nyttjas stora mängder dopingmedel.

Jag blev därför tvungen att tänka om, men ville fortfarande använda mig av Bodys medlemmar, då de troligtvis skulle kunna vara benägna att svara på mina frågor om attityden till doping i och med deras medlemskap på body.se som kan ge en fingervisning om ett visst intresse för människokroppen och träning.

Till slut beslöt jag mig för att göra en kvantitativ undersökning. Jag skickade ut ett frågeformulär till femhundra av medlemmarna och ingen vidare kommunikation mellan oss föregicks. Jag varken chattade eller ställde följdfrågor till någon av respondenterna. Jag samlade endast in de data som de som frivilligt deltog i undersökningen lämnade.

1.4 Disposition

Jag ska redovisa den struktur och tillhörande dynamik som styr doping användandets utveckling i dagens Sverige. Till att börja med redovisar jag de olika faktorer som jag anser har en stor del i huruvida doping användandet ökar eller minskar. I det första avsnittet behandlas de förändrade sociala förutsättningarna om hur förändringar i samhällets struktur kan leda till förändrade beteendemönster. Vidare kommer jag att beskriva dopingens verkan och biverkningar, vilket avslöjar dopingmedlens attraktionskraft respektive baksida.

Utseendefixeringen är en annan drivande faktor som satt fart på dopingmedelsbruket, hur den påverkar människor i dagens samhälle ska jag beskriva. Avslutningsvis i detta avsnitt behandlas våldsbrott i samband med dopingmedel, samt tillgång och tillgänglighet av dem i Sverige.

Kapitel tre handlar om hur jag gick tillväga för att genomföra min undersökning om gymintresserades attityder och uppfattning om dopingmedel. Jag kommer att presentera min undersökningsgrupp och beskriva hur jag gick tillväga för att tillskansa mig data. Senare kommer jag även att redovisa resultaten av min undersökning, med efterföljande analys och diskussion. Men jag börjar med för studien centrala begrepp.

2. Teoribakgrund

2.1 Begreppsdefinitioner

Begreppen anabola steroider, dopingmedel och dopingjouren är centrala i denna studie och är flitigt förekommande i texten, därför har jag valt att specifikt definiera dessa för läsaren.

Anabola androgena steroider är syntetiskt framtagna preparat, som har muskeluppbyggande effekt. De verkar även som förmanligande (androgen) och förkortas AAS (Hansson, 2005).

Dopingmedel är en substans eller metod som ämnar till att på ett onaturligt vis höja individens prestationsförmåga. De dopingsklassade preparaten och metoderna återfinns på olympiska kommitténs och WADAs (World anti doping agency) lista (Andrén-Sandberg, 2003).

Dopingjouren är en hjälporganisation som arbetar för att upptäcka, beskriva och förebygga doping i Sverige. Dopingjourens vetenskapliga nivå erhålls genom ett nära samarbete med Läkemedelsinformationscentralen (Karolic) och ett stort antal specialistkonsulter som berörs av ämnet doping. Verksamheten finansieras av Social- och Kulturdepartementen (<http://www.dopingjouren.se/page.asp?page=fakta>, 2007-05-05).

2.2 Nya sociala förutsättningar

En anledning till det ökande utnyttjandet av dopingmedel i Sverige kan härledas till nya sociala förutsättningar. Människan är numera i högre utsträckning än tidigare kulturellt friställd. Familjen, kyrkan och skolan har till viss del tappat sin auktoritet. Det innebär mindre kontroll av gruppen och mindre bindning av traditioner, dessutom mångfald i sätt att leva. Tomrummet efter auktoriteter fylls av t.ex. medier och oändliga valmöjligheter om hur man ska leva sitt liv, vilket kan vara både bra och dåligt.

De sociala förutsättningarna för unga av idag ser annorlunda ut än de som tidigare generationer ställdes inför. Ungdomsperioden har, som en följd av det ökade antalet utbildningsår, fått en större räckvidd än någonsin tidigare. Bland annat kan man tala om ungdomarna som "kulturellt friställda". Thomas Ziehe har diskuterat om hur ungdomar växer upp och socialiseras under nya villkor. Som en följd av moderniseringsprocessen, ser han tendenser till djupgående förändringar i människors kulturella verklighet som främst beror på att olika livsområden blir mer specialiserade och mer tekniskt komplicerade. De traditionella norm- och värdesystem som tidigare fungerat som riktmärken i individernas sätt att inrätta och organisera sina liv förändras och försvinner. Traditioner, regler och vanor som byggts upp under generationer är på väg att försvinna. De formas nu om i ett tempo som är så högt att dagens föräldrageneration förlorar möjligheten att bidra med relevanta råd och anvisningar för hur livet bör levas. Enligt Ziehe berövas därmed föräldrarna även möjligheten att fungera som den trygga ledsagare och normbildare de tidigare har varit.

Thomas Ziehe diskuterar också hur ungdomarna möts av budskapet om valfrihet och valmöjligheter i sökandet efter olika sätt att leva sitt liv. Vuxenvärlden verkar med ens mycket nära, påtaglig och nåbar. Den uppenbarar sig för de unga som får insyn i den innan de själva hunnit ta del av den. De vet allt om den utan att kunskapen är självupplevd. Förr var vuxenvärlden avgränsad, idag är den bekant redan innan den kan upplevas och blir inte längre något att längta efter då ungdomarna, om än på ett symboliskt plan, redan har tillgång till den. Vuxenvärlden blir på så sätt avmystifierad.

Bearbetningen av denna livssituation kan skapa förvirring och vilshenhet men också ge nya positiva möjligheter och innebära en befrielse från det gamla. En följd av denna beskrivning

blir ett antagande om att ungdomar i dagens samhälle har förutsättningar att skapa levnadsmönster och sätt att leva på som skiljer sig från föräldrarnas. Att de idag har större möjligheter än tidigare generationer att ändra gamla mönster som är formade av sociala omständigheter och att, oavsett klass och social härkomst, forma sin egen framtid och ta del av dagens utbud och erbjudanden. Att själv få bestämma över sitt liv innebär både frihet och ansvar. Men detta tillstånd skapar även konflikter och frustration över att mycket av den mångfald och de levnadssätt som utmålas som möjliga för ungdomarna i själva verket visar sig vara svåra att förverkliga. Visserligen drabbar moderniseringen alla men möjligheterna att dra nytta av den varierar enligt Ziehe i ett socialt perspektiv – landsort eller storstad, kvinna eller man, rik eller fattig, ung eller gammal etc. (Ziehe, 1986; Ziehe, 1994).

Doktor Åke André-Sandberg menar att värderingar kan förändras med tiden och menar att det som var förkastligt inom en grupp förr, inte behöver vara förkastligt i nutid. Till exempel så kan det inom en familj eller grupp under en period varit fullständigt otänkbart att nyttja dopingmedel, men med hjälp av förändrade yttre förutsättningar och stimulans i form av exempelvis förändrade kroppsideal i samhället, samt en större tillgång av dopingmedel, kan denna grupp skifta värdering i frågan om dopingmedel. Gruppens åsikt om vad som är värdefullt för dem kan ha förändrats från att tycka det är värdefullt med att ha en vacker trädgård till att det är värdefullt att ha en vacker kropp.

Vi måste emellertid inse, att värderingar kan ändras med tiden, och därför vara öppna för att även moralen som ligger bakom motståndet mot doping kan ändras (André-Sandberg, 1991, sid. 51)

En intressant notis i ämnet och som också talar om attitydförändringar är de iakttagelser Roland Jouvent vid franska undersökningsinstitutet Centre national de la recherche scientifique noterade vid en undersökning angående dopingmedel. Jouvent fann att barn i sexårsåldern tyckte att det var lika naturligt att ta preparat för att förbättra sina sportsliga prestationer, som att ta preparat för att behandla en sjukdom (<http://www.dn.se/DNet/jsp/polopoly.jsp?d=672&a=248006&previousRenderType=8, 2007-02-18>).

Faran med att barnen i Jouvents undersökning jämför dopingmedelsbruk med medicinering för att bota en sjukdom är just det som André-Sandberg talar om, en moralisk värdeförskjutning, som i framtiden hotar att göra dopingmedelbruk socialt accepterat.

2.3 Dopingens effekter

Det finns som sagt många anledningar till varför människor använder doping och för att förstå varför människor använder dopingmedel är det bra att veta vilken effekt de har. De inledningsvis positiva effekterna av doping går inte att sopa under mattan. Precis som med andra droger har dopingmedel vissa effekter som brukaren eftersträvar. Den stora vinsten med att dopa sig är att individen som intar dopingpreparaten ökar sin återhämtningsförmåga avsevärt, vilket leder till att individen orkar träna fler och längre träningspass. Den förhöjda träningsmängden, tillsammans med den ökade vätskefyllnaden i musklerna är orsaken till individens snabbt växande muskelvolym. I och med att preparaten ökar återhämtningsförmågan, används de i idrottsvärlden även vid skaderehabilitering.

Rätt träning kombinerat med anabola androgena steroider kan ge följande effekter:

- # Fettförminskning
- # Ökad styrka
- # Ökad muskelmassa
- # Ökad uthållighet

Moberg & Hermansson (2006)

Det är alltså de här effekterna missbrukarna av anabola steroider är på jakt efter. Den kroppsfixerade nyttjaren är i första hand intresserad av den muskelvolymsökande effekten, som tillsammans med effekten om fettförminskning, kan komma närmare sina skönhetsideal. Det är dessa uppenbara effekter som lockar människor in på genväg, mot vad de tror är lycka och framgång. Men runt hörnet kan oönskade bieffekter vänta.

2.4 Biverkningar

Hälsoriskerna med anabola androgena steroider är betydande, inte enbart för individen utan också för dennes omgivning. Bieffekter som drabbar hormonsystemet är t.ex. nedsatt egen spermieproduktion vilket i förlängningen kan leda till infertilitet. Individen kan även drabbas av förkortad kroppslängd på grund av förtidig slutning av tillväxtzoner i skelettet. Bieffekter i hjärta och kärl inkluderar försämrad lipidstatus vilket kan leda till åderförkalkning. En annan bieffekt är förstört hjärta och blodtrycksstegring. Risken för levertumörer ökar också påtagligt. En annan bieffekt för män är förekomsten av gynekomasti eller manlig bröstkörtelförstoring. Akne, håravfall, hudbristningar, muskel-senrupter hör också till de vanligare bieffekterna. Kvinnor drabbas ännu hårdare av att bruka anabola androgena steroider. De drabbas förutom av de allmänna bieffekterna av för kvinnor specifika bieffekter som t.ex. ökad behåring, permanent klitorisförstoring, mens-störning, infertilitet och permanent mörk röst. Dessutom drabbas en stor del av steroidmissbrukarna av psykiska besvär, som affektlabilitet, aggressivitet, depression, grandiositet, panikångest, paranoia, psykosgenombrott, sömnstörningar och beroende.

Beteendeförändringar beskrivs ofta i faser. I första fasen ökar energin och självförtroendet, samt att individen blir lättretad och fientlig. Fas två utmärks av aggressivitet, affektlabilitet, paranoia och impulskontrollförlust. Tredje fasen påbörjas efter avslutad kur och då kan individen drabbas av apati, depression, ångest, affektlabilitet och koncentrationssvårigheter (http://www.internetmedicin.se/dyn_main.asp?page=1552, 2006-11-08).

2.5 Utseendefixering

Kartläggning av Göteborgs gymnasieungdomars dopningsvanor 1997 talar om att anledningen till att skolungdomar dopar sig är för att få vackrare kroppar. Hela 62 procent av de nyttjande ungdomarna berättade att de tog preparaten för att uppnå en mera attraktiv kroppsbyggnad (Gromark, Holmer & Rydehn, 1997).

Även dopingjouren instämmer i detta påstående. De hävdar att den rådande ”gladiatorromantiken” tillsammans med den skeva bild av manlighet som media och hollywoodidealen speglar har givit ungdomar dåligt självförtroende och en känsla av otillräcklighet. Dopingjouren gör en liknelse i att den tecknade sagofiguren Tarzans muskler

har växt markant under de senaste 50 åren och har nu uppnått en dimension, som är omöjlig att tillskansa sig endast genom att kasta sig i lianer (<http://www.dopingjouren.se/pdf-filer/0602-artikel-doping.pdf> , 2006-11-08).

Söderström (1999) har också uppmärksammat de rådande samhällsidealen. Söderström menar att människor som tränar på gym gör det för att de är motiverade av en vilja att förändra sin fysik för att leva upp till de rådande idealen i samhället, men det faktum att det inte finns något fast mål, någon övre gräns, gör att "den perfekta kroppen" aldrig kan uppnås. Gränserna flyttas hela tiden fram och träningen blir därför njutbar i sig, ett självändamål, vilket gör att träningsspiralen fortsätter snurra. Författaren förnekar inte att träning på gym kan vara hälsosam för individen, men han blundar inte heller för riskerna med den extrema kroppsfixering som gymmiljön är ett uttryck för. Att unga människor uppmuntras att ägna mycket tid åt att vårda sina kroppar kan resultera i ett ohälsosamt beteende om träningen antar alltför stora proportioner. Kravet på perfektion och begäret efter att ständigt förfina sin fysiska skepnad leder i sin förlängning till att det utvecklas en narcissistisk kultur där kroppen står i centrum.

2.6 Våldsbrott

Anabola steroider orsakar troligtvis skador i hjärnans aggressivitetscentrum och skapar potentiella dödsmaskiner av våldsbenäga och avtrubbade människor. 80 procent av all grov brottslighet i Sverige orsakas av människor som är påverkade av droger, ofta anabola steroider eller Rohypnol i kombination med alkohol. På ett sätt som inga andra droger, orsakar anabola steroider och Rohypnol en störd, aggressiv och våldsbenägen individ som känslolokalt våldtar eller dödar sitt offer med besinningslöst våld. Ofta är det nära och kära; mammor, flickvänner, barn eller nära vänner som råkar mest illa ut (Moberg & Hermansson 2006).

Precis det som Moberg och Hermansson beskriver här inträffade förra året. Metro berättar om en oerhörd tragedi. En 26-årig styrketränande man påverkad av anabola steroider och alkohol mördar sin 12-åriga dotter och våldtar hennes 13-åriga kompis. Samtidigt som mannens 6-åriga son befinner sig i lägenheten (Metro 060529: 3).

När steroidmissbrukaren dricker alkohol kan impulskontrollen slås ut helt och hållet. En steroidpsykos kan uppstå. Den som lider av en psykos har tappat kontakten med verkligheten och kan drabbas av vanföreställningar och hallucinationer. Våldet kommer plötsligt och kan riktas utåt eller mot personen själv. Utlösande faktor kan vara en upplevd provokation eller kränkning. Det är svårt att veta när en sådan här psykos slår till och känner man inte till att personen tar anabola steroider och vad det kan leda till kan du bli tagen på sängen. Personen själv kan sedan heller inte förstå vad han/hon har gjort eftersom han/hon har gjort saker som han/hon tidigare kanske inte ens kunnat föreställa sig. En steroidpsykos kan bryta ut så sent som fem år efter det senaste bruket, vid intag av alkohol (Moberg & Hermansson 2006).

2.7 Tillgång

Den 1 april 1999 blev det i Sverige olagligt att använda dopingklassade preparat. Förut var det endast handeln med dopingpreparat som var olaglig. När den nya lagen infördes, instiftades också åtalpunkten ”grovt dopingsbrott” som beroende av brottets omfattning kan leda till fängelse i maximalt fyra år. Enligt dopinglagen så är du som privatperson skyldig att veta om du förtär medel som klassas som doping.

Då handeln med dopingpreparat är olaglig, har det i Sverige uppstått en ”svart” marknad. Denna marknad är väldigt lukrativ då priset i Sverige är högt och efterfrågan stor. Däremot är priset i närbelägna länder som exempelvis Polen lågt och en god smugglare kan med lite tur göra en förtjänst 100 gånger större än insatsen, genom att köpa dopingpreparat i Polen och sälja i Sverige.

De dopingpreparat som används i Sverige kommer huvudsakligen från de forna sovjetstaterna, men på senare år har även trafiken från främst Thailand samt Grekland och Spanien ökat. Noterbart är att i Thailand och en del andra länder runt om i världen kan du köpa dopingklassade preparat på apoteket utan recept.

Även om många länders apotekförhållanden gör det möjligt för en omfattande ”chartersmuggling” är det välorganiserade brottsyndikat som står för den största delen av smuglingen av dopingpreparat. Dessa syndikat är ofta samma syndikat som sysslar med

narkotika smuggling och har förbindelser med kriminella MC-gäng och andra kriminella grupperingar i samhället.

Tull och polis har egentligen aldrig gjort några betydande insatser mot dopingsmugglingen, men har genom sin kamp mot narkotikan gjort vissa beslag av dopingmedel, i och med att den hanteras av samma personer.

År	Antal beslag	Antal tabletter
1999	136	142 705
2000	141	112 812
2001	240	385 770
2002	381	454 688
2003	253	585 166

Tullbeslag i Sverige (Andrén-Sandberg, Olinder & Berglund, 2004)

Tullbeslagen i Sverige har nästan fördubblats på de fyra åren mellan 1999-2003. Beslagen av antal tabletter är fyra gånger större än i början av fyra års intervallet (Andrén-Sandberg, Olinder & Berglund, 2004).

När tillgången av dopingmedel i Sverige ökar, innebär det förmodligen också att preparaten blir mera lätt tillgängliga för personer som skulle kunna tänkas nyttja dem. Det finns säkerligen många unga nyfikna personer, som endast hindrats att pröva på olika dopingmedel på grund utav att de varit oförmögna att få tag på dem. Ett ökat flöde av dopingmedel i landet skulle öka risken att några av dessa personer i riskzonen frestas att pröva. Det går även att tänka sig att personer som inte ens tänkt tanken att prova på dopingmedel, kommer att göra det av en ren impulshandling om preparaten vore lätt tillgängliga.

3. Tillvägagångssätt och empirisk studie

3.1 Metodval

En kvantitativ metod hjälper mig enligt Repstad (1999) att få fram statistik i form av siffror som kan visa hur vanlig en företeelse är, statistiken ligger till grund för att ordna beskriva och analysera information. En kvantitativ metod ger en mycket bredare bild av verkligheten än exempelvis en kvalitativ metods inriktning med djupgående intervjuer i centrum. Visst

intervjuer är bra, men en undersökning med intervjuer av låt säga t.ex. hundra personer skulle vara alldeles för tidskrävande. En annan faktor som talar för att en kvantitativ metod som arbetsform till det här arbetet är att genom att arbeta kvantitativt kan jag nå människor i hela landet, vilket varit fysiskt och praktiskt omöjligt om jag använt mig av en kvalitativ metod så som intervjuer och observationer. Risken med en kvalitativ metod är också att du koncentrerar din undersökning till ett fåtal individer som genom slumpen inte nödvändigtvis representerar den norm som en större grupp gjort och resultatet av undersökningen blir icke trovärdigt.

3.2 Urval och undersökningsgrupp

Ursprungligen var idén till den här kvantitativa undersökningen att lägga ut ett antal frågor på tidskriften Bodys Internet forum som är lokaliserat på www.Body.se. Då skulle alla som ville och hade möjlighet av Bodys tiotusen forum medlemmar kunna svara på frågorna och undersökningen skulle få en enorm potential i och med hur många personer som den skulle nå ut till. Nu grusades emellertid dessa idéer av att Body har ett förbud om att diskutera dopingmedel på deras hemsida, så jag blev tvungen att tänka om.

Det som gör Bodys medlemmar så intressanta i förhållande till den här undersökningen är att många av dem är en del av gymkulturen och intresserade av träning. Därför ville jag verkligen använda dessa som undersökningsgrupp. Jag fann snart reda på om jag registrerade mig som medlem, så skulle jag kunna ta individuell kontakt med olika medlemmar då de medlemmar som önskade, gjort sig anträffbara genom att göra sin e-mailadress tillgänglig för övriga medlemmar. Jag slogs av idén av att skicka ut en enkät till varje medlem individuellt och skulle på detta vis kringgå hemsidans regler om diskussioner angående doping, men ändå använda mig av medlemmarna som undersökningsbas.

3.3 Genomförande

Istället för att ställa mina frågor direkt på forumet, beslöt jag mig alltså för att skicka ett e-brev direkt till medlemmen innehållande de frågor som jag komponerat för att genomföra min undersökning. Jag skickade e-brevet till de medlemmarna som uppgett i sin profil på Internet forumet att de var villiga att bli kontaktade. Det var sammanlagt cirka femhundra medlemmar

som uppgett att de var mottagbara för kontakt. Därför blev också antalet skickade brev omkring femhundra stycken. Brevet som gick ut såg ut så här:

Hej!

Mitt namn är John Nilsson och jag skriver till dig med anledning av att jag för närvarande gör en studie om attityder till doping bland människor som är intresserade av träning och gymkultur. Orsaken till att just du kontaktas är för att jag sökt via body.se. Jag skulle uppskatta om du har möjlighet att lägga ner ett par minuter på att besvara några enkla frågeställningar. Dina svar kommer att behandlas helt konfidentiellt och anonymt. Enskilda individer eller svar intresserar mig inte, utan i fokus för undersökningen står människors attityder i stort, vilket innebär att jag är intresserad av hur kollektivet uttrycker sig. Detta utskick går därför ut till 500 personer.

1. Känner du någon som dopat sig?
2. Kan du få tillgång till dopingpreparat?
3. Har du blivit erbjuden dopingpreparat?
4. Om all doping skulle vara laglig skulle du pröva?
5. Vad anser du mest moraliskt förkastligt? Rangordna där 1 är värst och 5 är minst förkastligt. Att dopa sig själv. Att jobba svart. Att örfila sitt olydiga barn. Att ta med sig pennor hem från arbetet. Att låna alkohol till minderåriga

Kontaktperson: John Nilsson LL030410@stud.mah.se

3.4 Forskningsetiska överväganden

När jag skrev mitt undersökningsbrev, komponerade jag det utifrån de etiska stöttepelare som Lutz rekommenderat (Föreläsning 2006-10-26). Till exempel så innebar Lutz hänvisningar angående konfidentialitet att jag var tvungen att dölja respondenternas e-postadresser vid mina massutskick, så att det blev omöjligt för de olika respondenterna att identifiera varandras e-postadresser. Enligt Lutz ska respondenterna informeras om syftet med frågeställningarna och veta att det är frivilligt att delta. Vidare ska inte respondentens egennamn röjas (Föreläsning 2006-10-26).

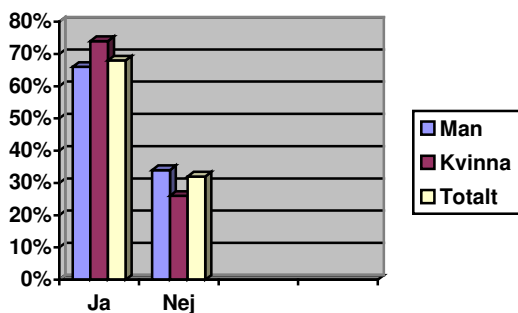
Lutz rekommendationer stärks vidare av Vetenskapsrådet (2002) som slår fast att alla som deltar i en undersökning ska ge största möjlighet till anonymitet och deras personuppgifter ska

hanteras på ett sådant sätt att obehöriga ej kan komma åt dem. En del av Bodys medlemmar och potentiella respondenter är under arton år och därmed inte myndiga. Jag undersökte därför om det skulle finnas något hinder i att de deltog i undersökningen. Enligt Vetenskapsrådet (2002) behövs endast vårdnadshavares samtycke om personen som deltar i undersökningen är under femton år, vilket jag tagit i beaktning genom att inte inkludera svar från respondenter som är under femton år.

3.5 Presentation av empiriskt material

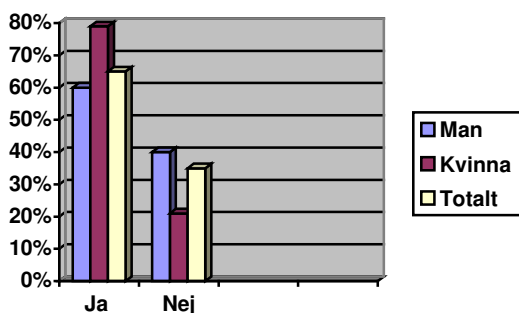
Alla som deltog i undersökningen var mellan 17-35 år gamla. På fråga 1-4 mottogs sjuttiofyra fullständiga svar varav femtiotre män och nitton kvinnor. På fråga nummer 5 mottogs sextio fullständiga svar varav fyrtiofyra män och sexton kvinnor.

1. Känner du någon som dopat sig?

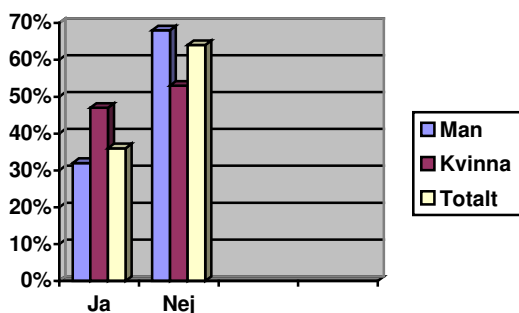
Majoriteten av undersökningsgruppen angav att de kände någon som dopat sig. Kvinnorna angav i lite högre utsträckning att de kände någon som dopat sig. Sextiosex procent av männen och sjuttiofyra procent av kvinnorna uppgav att de kände någon som dopat sig.

2. Kan du få tillgång till dopingpreparat?

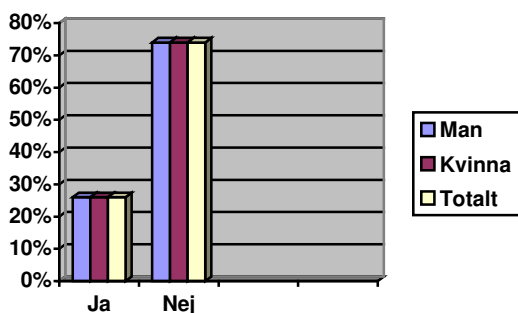
En stor del av de tillfrågade svarade ja på frågan om de kunde få tillgång till dopingpreparat. Som vi kan se i tabellen, så har kvinnorna lite lättare att få tillgång till dopingpreparat än männen. Sextio procent av männen och sjuttionio procent av kvinnorna angav i sina svar att de kunde få tillgång till dopingpreparat.

3. Har du blivit erbjuden dopingpreparat

På frågan om individerna blivit erbjudna dopingpreparat, svarade en övervägande del av männen nej, medan nästan hälften av kvinnorna uppgav att de blivit erbjudna dopingpreparat. Trettio två procent av männen och fyrtiosju procent av kvinnorna uppgav att de blivit erbjudna dopingpreparat.

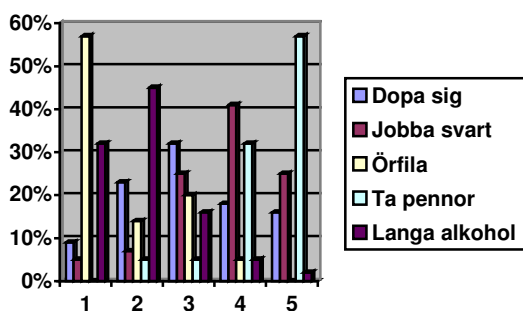
4. Om all doping skulle vara laglig skulle du pröva?

Männen och kvinnorna som deltog i undersökningen landade på exakt samma procentsats, gällande deras svar på frågan om de skulle pröva att använda sig av dopingpreparat om de var lagliga. Tjugosex procent av männen och kvinnorna skulle kunna tänka sig att pröva dopingpreparat om de var lagliga.

.5. Vad anser du mest moraliskt förkastligt? Rangordna där 1 är värst och 5 är minst förkastligt. Att dopa sig själv. Att jobba svart. Att örfila sitt olydiga barn. Att ta med sig pennor hem från arbetet. Att langa alkohol till minderåriga.

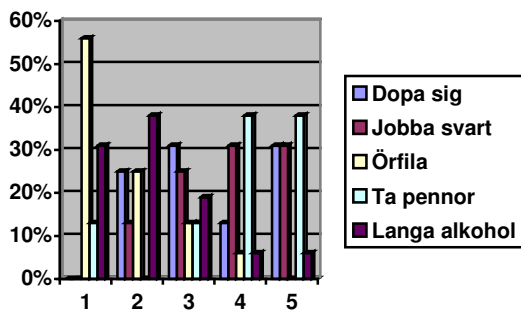
Män

Att örfila sitt olydiga barn är det av påståenden, som männen anser var mest moraliskt förkastligt. Femtiosju procent av männen hade detta påstående överst på sin lista. På klar andra plats har männen placerat påståendet att langa alkohol till minderåriga. Trettiofyra procent av männen angav det påstående överst på sin lista, dessutom hade fyrtiofyra procent av männen listat detta påstående som näst mest moraliskt förkastligt. Att dopa sig själv anser männen vara mera moraliskt förkastligt än att jobba svart. Endast fem procent av männen anser att jobba svart är det mest moraliskt förkastliga påståendet och nio procent anser att dopa sig själv är det mest moraliskt förkastliga. Att ta pennor med hem från jobbet är det

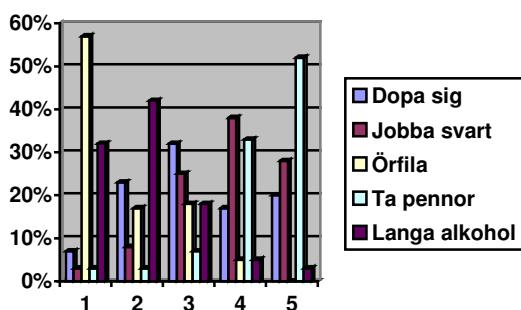
påståendet som anses minst moraliskt förkastligt av männen. Ingen av männen hade detta påstående överst på sin lista.

Kvinnor

Även kvinnorna håller påståendet om att örfila sitt olydiga barn som det mest moraliskt förkastligt. Femtiosex procent av kvinnorna hade detta påstående som nummer ett i sin ranking. På andra plats på kvinnornas lista hamnar att langa alkohol till minderåriga. Trettioåtta procent av kvinnorna rankade detta som det mest moraliskt förkastliga påståendet. Tredje plats i kvinnornas ranking innehar att dopa sig själv, tätt följt av att jobba svart på fjärde plats. Anmärkningsvärt är att ingen kvinna hade listat varken att dopa sig själv eller att jobba svart, som mest moraliskt förkastligt. Även av kvinnorna anses det minst moraliskt förkastligt att ta pennor med hem från jobbet.

Totalt

Totalt sett inkluderat både kvinnor och mäns åsikter, anses att örfila sitt olydiga barn som mest moraliskt förkastliga. Femtiosju procent av de tillfrågade ansåg detta påstående värst.

Att långa alkohol till minderåriga ansågs vara näst mest moraliskt förkastligt. Trettiofyra procent av deltagarna hade rankat detta påstående som mest moraliskt förkastligt. Att dopa sig själv hamnar på tredje plats på listan. Att jobba svart hamnar på fjärde plats och ta pennor med hem från jobbet på femte.

Meningen med fråga fem var att placera in doping på någon sorts moralisk skala och i så fall skulle det komma på tredje plats i moralisk förkastlighet i denna lilla tävling, men jag måste erkänna att frågorna kunde vara bättre formulerade. Jag misstänker att påståenden ”att örfila sitt olydiga barn” och ” långa alkohol till minderåriga” fått många röster på grund av att respondenterna anser det mera moraliskt förkastligt att åsamka någon annan skada än sig själv, även om dopingmedelsbruk kan skada människor i andra hand.

3.6 Analysbeskrivning

Frågorna jag ställde formulerade jag medvetet på ett sådant sätt att svaren skulle kunna presenteras på ett överskådligt sätt. Vidare hoppades jag på att genom att skicka mina frågor i dold kopia till respondenten skulle kunna inverka positivt på svarsfrekvensen. Då flera med hjälp av detta tillvägagångssätt torde känna sig trygga att svara. Bearbetningen och sammanställningen av svaren innebar mycket mekaniskt och ensidigt arbete, men var väl värt det när strukturerna i svaren började ta form.

4. Analys

4.1 Förekomsten av dopingmedel bland människor intresserade av träning och gymkultur

Resultatet på fråga nummer ett, att två tredjedelar av respondenterna känner någon som dopat sig måste ses vara anmärkningsvärt högt, ställt mot dessa siffror:

I en Temo-undersökning 1996 tillfrågades 10000 svenska män i åldern 18-30 år om bl.a. användning av dopingpreparat. Av dessa hade 128 (drygt en procent) någon gång använt anabola steroider (Sandberg, Olinder & Berglund, 2004 sid. 45)

Respondenterna i min undersökning har visserligen alla en gemensam nämnare, att de är anslutna till en och samma webbsida och samtidigt förmodar jag att Temos undersökningar

innefattar en mera slumpvis utvald respondentskara, samt att termen dopingmedel som jag använder mig av i min fråga inkluderar många andra preparat än endast anabola steroider, men differensen på siffrorna kan tyda på att dopinganvändandet har ökat i Sverige sedan 1996.

Siffrorna i fråga två om tillgängligheten av dopingmedel påvisar att det är förhållandevis lätt för respondenterna att få tag på dopingmedel. Siffrorna, även här två tredjedelar för den positiva sidan, påkallar en snabb införsel av utbildning om dopingmedel i våra skolor, då ungdomar löper en överhängande risk att stöta på dessa droger, som uppenbarligen är för lättillgängliga.

Fråga tre fungerar som en uppföljare på fråga två, då den också handlar om tillgänglighet, fast här på ett intimare vis. Jag menar att bli erbjuden någonting är att ta det hela ett steg längre och för att uppnå höga siffror för ja-sidan här krävs en utomordentlig utbredning av dopingmedel. Jag menar att siffrorna är höga och vidare stärker min uppfattning att snar samhällelig upplysning om dopingmedlens effekter är ett måste.

Sammantaget i sken av svaren på de tre första enkät frågorna, hävdar jag att det går att påstå att det förekommer dopingmedel inom gymkulturen i Sverige av idag.

4.2 Sociala förutsättningar och attityder gentemot dopingmedel

Fråga fyra och fem i min undersökning behandlar respondenternas attityd och värderingar om dopingmedel. Fråga fyra berättar för oss att tjugosex procent av kvinnorna och männen endast har lagen som barriär i sin nyfikenhet att prova dopingmedel. De ser därmed förbi dopingmedlens dokumenterade bieffekter och är beredda att riskera sina hälsa.

Även Gromark, Holmer & Rydehn, (1997) visar att en hel del pojkar (tjugofem procent) på gymnasieskolor i Göteborg är beredda att under rätt förutsättningar prova anabola steroider. Enligt författarna är detta underlag nog för att tänka oss för i rekryteringen av förebilder till våra ”osäkra” tonåringar.

I fråga fem fick respondenterna värdera och väga den moraliska laddningen av att dopa sig själv emot en del andra problematiska situationer. Kvinnorna och männen som deltog i undersökningen hade en samsyn i sin värdering av de problematiska situationerna. De hade samma ordning i sin ranking av de moraliskt problematiska situationerna. Att örfila sitt olydiga barn var den situation som ansågs mest moraliskt förkastlig, följt av att långa alkohol till minderåriga, att dopa sig själv, att jobba svart och att stjäla pennor från sitt jobb. Personerna som deltog i min undersökning var alla mellan sju och trettio år och kan därför tänkas att ha upplevt den modernitetsprocess som diskuterades i kapitlet om nya sociala förutsättningar. De traditionella norm- och värdesystem som tidigare fungerat som riktmärken i individernas sätt att inrätta och organisera sina liv förändras och försvinner. Traditioner, regler och vanor som byggts upp under generationer är på väg att försvinna. De formas nu om i ett tempo som är så högt att dagens föräldrageneration förlorar möjligheten att bidra med relevanta råd och anvisningar för hur livet bör levas. Då berövas därmed föräldrarna även möjligheten att fungera som den trygga ledsagare och normbildare de tidigare har varit. Nya normer och värdesystem skapa alltså utifrån de nya sociala förutsättningarna och jag kan redan se i min undersökning värderingarna har förändrats. Att örfila sitt olydiga barn ansågs mest moraliskt förkastligt i min undersökning. Om jag gjort samma undersökning för femtio år sedan är jag säker på att resultatet varit annorlunda. Samma sak kan jag säga om påståendet att jobba svart, som i min undersökning inte placerade sig bland de mest moraliskt förkastliga, men med största sannolikhet gjort det för femtio år sedan. Poängen är att tiderna förändras och så även människors normer och värderingar, det gäller att omfamna denna tanke och låta skolan träda in och ge barn och unga av idag den information om dopingmedel de kommer att behöva för att leva i vårt allt mera förändringsbenägna samhälle.

4.3 Sammanfattning och slutsatser

Dopingmedel måste anses vanligt förekommande bland människor intresserade av träning och gymkultur i sken av de höga positiva svarsfrekvensen på fråga ett respektive två.

Tillgängligheten av dopingmedel i Sverige för en gymbesökare med medlemskap på tidskriften Bodys internetforum är väldigt god. Åttio procent av kvinnorna uppgav att de kunde få tag i dopingmedel och sextio procent av dem uppgav att de hade blivit erbjudna preparat. Bland männen angav sextio procent att de kunde få tag på dopingmedel och trettio procent angav att de blivit erbjudna preparat.

Jag har försökt att belysa människors attityd till doping i dagens svenska samhälle. Kanske hade jag fått ett mindre kontroversiellt resultat av min undersökning om jag valt ett annat internetforum som undersökningsgrupp, men resultatet av denna undersökning påvisar att det var en relevant grupp att ställa frågor till, för att belysa att doping som samhällsproblem verkligen är ett faktum. Det ska dock tilläggas att i och med respondenternas medlemskap på samma forum, föreligger viss risk för att de delar normer i högre utsträckning än en neutral undersökningsgrupp.

Enligt undersökningens resultat har dopingmedlens inverkan i det svenska samhället ökat, eller i varje fall tagits upp till ytan. Varför ökar då användningen av dopingmedel bland vanliga människor d.v.s. ej elitidrottande, i Sverige?

En faktor kan med säkerhet tillskrivas de ändrade sociala förutsättningarna, som givit möjlighet för oliktänkande i ett nytt modernt Sverige. Nästa bricka i pusslet stavas okunskap, okunskap om dopingmedlens bieffekter, vilken tonårspojke skulle verkligen vilja prova anabola steroider om han visste att han gjorde det med sina testiklar som insats. Vidare så har den ständigt utbredande utseendefixeringskulturen också spelat en stor roll i att kvinnor och män i dagens samhälle känner sig tvungna att ta till dopingmedel för att leva upp till de rådande kroppsidealen. Alla dessa faktorer har dessutom om vi får tro min undersökning hjälpt till att förbättra dopingpreparatens tillgänglighet. Tillgänglighet spär på problemen genom att en lättare tillgänglighet i sig själv rekryterar nya användare. Problemen med dopingmedlens framfart stannar emellertid inte där. Ett samhälle som är mera doping frekvent, är också ett mera våldsbenäget och otryggt samhälle.

Jag anser nu att jag besvarat de frågeställningar jag ämnade att finna svar på:

Vika är dopingens effekter?

Förekommer de dopingmedel bland människor, som är intresserade av träning och gymkultur?

Hur kan en ökad användning av dopingmedel förstås och förklaras i relation till samhällsförändringar?

5. Diskussion och kritisk reflektion

Det finns inget enkelt sätt att förklara varför vissa människor väljer att använda sig av dopingmedel eller hur samhället kan komma tillrätta med detta missbruk. Det behövs säkerligen många typer av insatser på många olika områden. Samtidigt har inte forskningen kring vissa dopingmedel kommit så långt att man kan veta hur människokroppen påverkas av dopingmedel på sikt. Det är svårt att arrangera vetenskapliga studier för att komma underfund med om risker på sikt föreligger. Något som är säkert är dock att många dopingmedel medför olika fysiska biverkningar, vilket speciellt gäller anabola steroider. Svårigheten samhället ställs inför i frågan om dopingmedel och i synnerhet anabola steroider är att de faktiskt har den effekt på vikt och muskelstyrka som många eftersträvar. De psykiska effekterna av bruk om dopingmedel är illa dokumenterade och det är egentligen bara på anabola steroider det forskats lite grann när det gäller den fysiska effekten. Något som försvårar kartläggningen av de psykiska effekterna, är att anabola steroider verkar ha olika effekter på olika personer och även olika effekter i samband med intag av alkohol och narkotika. Det är dock klarlagt att ett psykiskt symptom av intag av anabola steroider är en förhöjd aggressivitetsnivå, vilket inte automatiskt innebär att personen ifråga kommer begå ett brott eller någon annan illsinnad gärning. Men det finns personer som i dessa situationer har en högre benägenhet att förlora kontrollen. Det är omöjligt att säga när och vem som ska förlora kontrollen då dessa situationer är under inflytande av många faktorer så som miljö, individuella särdrag och andra eventuella droger. Många användare av anabola steroider känner en väldig tillfredställelse när de först använder preparaten i och med den ökade muskelutvecklingen, men när de sedan slutar med preparaten och testosteron nivån sjunker föreligger det risk för depression som i många fall är övergående, men för vissa blir bestående.

I denna studie tillskrivs utseendefixeringen vara en av anledningarna till att bruket av dopingmedel ökat. Orsaken torde gå att finna i ett djupare psykologiskt plan, typ osäkerhet, självuppfattning, självhävdelsebehov, kroppsfixering och sökandet efter en personlig identitet. I detta sammanhang ska inte medias makt förringas, då film, musikvideor och dylika tidskrifter påvisar för unga vilka kroppsideal som råder. Det bör uppmärksammas och undersökas, just hur starkt detta ideal påverkar ungdomar idag.

En orsak till att missbruket av dopingmedel aldrig blir känt för omgivningen och därmed döljer hur mycket dopingmedel som faktiskt missbrukas i samhället är att många av de som missbrukar dopingmedel endast söker hjälp för de fysiska åkommor de ådragit sig men låter

bli att uppge för sjukvården att de använt sig av dopingmedel. Undersökningen i denna studie menar att tillgången och tillgängligheten av dopingmedel i Sverige är stor. Det är väldigt lätt för den nyfikne att få tag på dopingmedel för att prova, vilket inte är önskvärt i ett samhälle med ungdomar som brottas med identitetskriser och ouppnåeliga ideal.

Min undersökning är långt ifrån felfri, ta till exempel fråga nummer ett i mitt undersöknings formulär: *Känner du någon som dopat sig?* Ordet känner i denna mening kan innebära olika saker för olika respondenter. En respondent kanske räknar termen som likställt med en nära vän, medan en annan respondent liknar termen vid en bekants bekant. Även ordet doping tål att diskuteras. En del respondenter kanske drar gränsen för doping vid användande av anabola steroider, samtidigt är det fullt möjligt att påstå att en person som använder en astmainhalator, som inte är utskrivna till denne själv, har dopat sig.

Vi kan använda denna rapport som en fingervisning om att dopingmedelsanvändarnas antal ser ut att öka i landet. Den chans vi har är att utbilda våra samhällsmedborgare och särskilt våra skolungdomar om dopingmedlens verkan och bieffekter. Kunskap är makt och det är med den vi kan utkämpa denna strid, som för den ej insatta kan kännas irrelevant eller ointressant, men detta påverkar inte bara den nyttjande individen utan det kan även påverka familj, anhöriga och i förlängningen även samhället.

Om jag hade fått möjligheten att göra om denna undersökning idag, så tror jag att jag hade gjort en del saker annorlunda. Jag skulle till exempel kunna ha undersökt ytterligare en grupp människor i samhället, exempelvis gymnasieungdomar för att på så vis nyansera bilden av min undersökning och få bäring på om resultaten går att se även på andra ställen i samhället.

Detta arbete har färgats av mitt nybörjarskap inom forskningsområdet, min naivitet är påtaglig i formuleringen av mina frågeställningar då de ej stämmer helt överens med studiens syfte. Även valet av undersökning och dess frågeställningar går att i fråga sätta i sken av syftet med arbetet, som ju var att undersöka människors attityd till dopingmedel. Det hade kanske varit bättre att använda sig av en kvalitativ undersökningsmetod. Enligt Wallén (1996) är det enklaste sättet att ta reda på hur en människa upplever någonting, helt enkelt att fråga dem. Wallén menar vidare att det inte går att mäta upplevelser och att enkäter i allmänhet inte funkar så bra därför att man måste anpassa frågorna efter varje individ, frågor som dessutom

ger tillfälle för fördjupningsfrågor. Jag har i Repstad (1999) hittat ett stycke som jag tycker summerar det förhållningssätt som jag kanske borde ha intagit i början av mitt arbete:

om man till exempel menar att det är uppenbart vad folk menar med trivsel på arbetsplatsen, kan man med gott mod börja dela ut mängder av enkäter som innehåller frågor om hur människor trivs. Om man däremot undrar vad människor i gemen tänker på när trivselfrågor blir aktuella, är det förmodligen bäst att inleda med några informella samtal där intervjupersonerna har möjlighet att beskriva vad de förknippar med trivsel. (Repstad, 1999, sid. 15)

Med utgångspunkt i dessa tankar av Repstad, skulle jag kanske först ha sonderat terrängen genom samtal med medlemmarna på forumet, för att på så vis bli hjälpt av dessa samtal i skapandet av frågeställningar till studien och även till de blivande enkätfrågorna om jag nu motförmodan skulle ha valt en sådan undersökning igen.

6. Referenser

Andrén-Sandberg, Åke, Olinder, Kristina & Berglund, Bo, (2004). *Doping fri idrott*. Bulls.

Andrén-Sandberg, Åke, (1991). *Doping*. Blentarp: Blentarps idrottsmedicin.

Andrén-Sandberg, Åke, (2003). *Doping*. Blentarp: Blentarps idrottsmedicin.

Gromark, Johan, Holmer, Jens & Rydehn, Martin (1997). *Kartläggning av Göteborgs gymnasieungdomars dopingvanor 1997*. Utbildningsnämnden i Göteborg.

Hansson, Cecilia, (2005). *Doping bland skolelever i värmlands län*. Karlstad: Tryckeri AB Knappen

Skolverket, (2006). *Lpo 94*. Stockholm:Fritzes

Lutz, Kristian (2006-10-26) Föreläsning, Malmö högskola.

Moberg, Tommy & Hermansson, Göran, (2006). *Mandom, mod och morske män*. Göteborg: Mediahuset

Repstad, Pål, (1999) *Närhet och distans ä- kvalitativa metoder i samhällsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur

Söderström, Tor (1999). *Gymkulturens logik*. Umeå Universitets tryckeri, Umeå.

Vetenskapsrådet. (2002) *Forskningsetiska principer inom humanistisk – samhällsvetenskaplig forskning*.

Wallén, Göran (1996) *Vetenskapsteori och forskningsmetodik*. Lund: Studentlitteratur

Ziehe, Thomas (1986). *Ny ungdom – Om omvanliga läroprocesser*. Malmö: Symposium

Ziehe, Thomas (1994) *kulturanalyser*. Stockholm: Brutus Östlings Bokförlag Symposion

<http://www.dopingjouren.se/pdf-filer/0602-artikel-doping.pdf>, (2006-11-08)

<http://www.dopingjouren.se/page.asp?page=fakta>, (2007-05-05)

<http://www.dn.se/DNet/jsp/polopoly.jsp?d=672&a=248006&previousRenderType=8>, (2007-02-18)

<http://www.friskispresen.org/fp4-06/html/dopning.html>, (2006-11-08)

http://www.internetmedicin.se/dyn_main.asp?page=1552, (2006-11-08)